

Myndigheten för delaktighets funktionshindersråd, 30 mars 2023

Tid och plats: torsdag 30 mars 2023 kl. 13:00-16:00 i MFD:s lokaler i Sundbyberg (Sturegatan 3). Det fanns möjlighet att delta via länk.

Deltagare

Funktionsrätt Sverige:

- Marie-Louise Luther (Astma- och allergiförbundet)
- Kerstin Kjellin (Neuroförbundet)
- Anki Sandberg (Riksförbundet Attention)
- Judith Timoney (Riksförbundet FUB)
- Helena Härwell (Riksförbundet Sällsynta diagnoser)
- Melker Ödebrink (Psoriasisförbundet)
- Jörgen Warberg (Riksförbundet HjärtLung)
- Agneta Söder (adjungerad ledamot, Funktionsrätt Sverige)

Övriga organisationer:

- Klas Nelfelt (Förbundet Sveriges Dövblinda)
- Linda Forzelius (ombud för Richard Kostenius, Riksföreningen Jag)
- Mattias Lundekvam (Hörselskadades riksförbund)

Myndigheten för delaktighet (MFD):

- Malin Ekman Aldén
- Maria Melin
- Evelina Stadin
- Malin Hardenberg
- Åsa Nordström (samordnare)
- Ewa Preston (anteckningar)

1. Inledning med presentationsrunda

Åsa Nordström, samordnare för rådet, hälsar alla välkomna och beskriver programmet för dagens möte. Vid en incheckningsrunda får alla deltagare berätta vilka de är och vilken organisation de representerar.

MFD:s generaldirektör Malin Ekman Aldén ger en aktuell bild av läget på myndigheten med utgångspunkt i årsredovisningen för 2022 och aktuella

uppdrag 2023. Ta del av MFD:s verksamhet, resultat, kostnader, intäkter och ekonomi 2022 i årsredovisningen här: [Årsredovisning 2022 - MFD](#).

2. Analys av det samlade resultatet av strategiarbetet

Evelina Stadin, MFD, berättar om den årliga uppföljningsrapport som MFD ska lämna till regeringen 1 april. Rapporten redovisar utvecklingen inom funktionshinderspolitiken och utgår bland annat ifrån strategimyndigheternas årsredovisningar, nationell statistik, MFD:s årliga enkät och panelundersökningen Rivkraft. Rapporten redovisar strategimyndigheternas arbete men även förflyttningen inom de 12 samhällsområden som nämns i den funktionshinderspolitiska strategin¹. Rapporten går att läsa på:

[Delaktigheten ökar - men många utmaningar kvarstår - MFD](#)

Malin Hardenberg, MFD, återkopplar från samrådet om MFD:s uppföljning den 16 februari. Bland annat hur diskussionerna gick, vad MFD tog med sig och resultatet av samrådet. MFD bad om inspel i sitt uppföljningsarbete, exempelvis avseende den årliga uppföljningsrapporten, fördjupningsstudier och undersökningspanelen Rivkraft. Under samrådet lyfte deltagarna problem inom temaområdena utifrån respektive organisations perspektiv. MFD har använt resultatet från samrådet i uppföljningsrapporten (se ovan), vid dragning på Socialdepartementet och som underlag inför kommande fördjupningsstudie om hjälpmedel och delaktighet.

En fråga lyftes om det sektorsansvar som vissa myndigheter har och vad det innebär nu. Den funktionshinderspolitiska strategin omfattar 29 myndigheter och Folkbildningsrådet. Strategin anger 12 samhällsområden med utpekade myndigheter i varje, men inom områdena har det inte lagts särskilt ansvar på någon särskild myndighet. Det tidigare sektorsansvaret – som var viktig i den gamla styrmodellen - finns fortfarande kvar i vissa myndigheters instruktioner men kopplar inte direkt till strategin. De nio sektorsmyndigheterna är: Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Boverket, Försäkringskassan, Post- och telestyrelsen, Riksantikvarieämbetet, Statens skolverk, Socialstyrelsen och Statens kulturråd. Läs gärna mer på MFD:s webb: [Prioriterade områden och myndigheter - MFD](#). Under våren har MFD dialogmöten med alla 29 strategimyndigheter för att bland annat se var de befinner sig, vad de planerar framåt och hur de samverkar sinsemellan.

¹ Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031, 2021-09-23, S2019/02213 S2021/06595.

En reflektion är att MFD:s uppföljningen i hög grad riktar in sig på förhållanden här och nu, men att det även behöver göras en mer långsiktig beskrivning för att se trender och förflyttningar. En försvårande omständighet är att SCB har gjort förändringar i definitionen av personer med funktionsnedsättningar i sin undersökning av levnadsförhållanden (ULF), vilket försvårar möjligheten att göra tidsserier. Dessutom är regeringen, som är beställare av uppföljningsrapporten, tydliga med att siffrorna inte får vara för gamla eftersom rapporten ska kunna användas i budgetrapporteringen. Rådet lyfte att det är önskvärt att myndigheten gör ytterligare trendanalyser.

MFD följer årligen upp myndigheters, kommuner och regioners arbete med tillgänglighet och delaktighet. Resultaten från höstens undersökning finns på MFD:s webbplats: [Uppföljning - MFD](#). Där går det även att i en excelfil se hur enskilda samhällsaktörer har svarat.

MFD planerar just nu ett egeninitierat projekt om hjälpmedel och delaktighet. Bland annat ska utredningen beskriva hur hjälpmedelsförsörjningen fungerar utifrån den enskildes perspektiv, behov och förutsättningar. Ett medskick är att inte missa att det ofta inte är själva utrustningen utan utbildning och support som brister. Även innovationsklimatet är en intressant aspekt att titta mer på.

Diskussion i smågrupper utifrån frågeställningarna:

- Utifrån det ni har hört nu och det som lyftes på samrådet 16 februari, vilka är de viktigaste områdena eller spaningarna för MFD att ha koll på framåt? Diskussion om hur kan vi ta detta vidare.
- Vad tycker ni är viktigast för MFD att lyfta när vi träffar strategimyndigheterna för att prata om aktiv involvering och dialog?

Nedan ges några exempel på vad som kommer upp i diskussionen.

- Det generella utanförskapet är stort när man har funktionsnedsättning. Det syns tydligt i ekonomin. Den allmänna ekonomiska situationen har slagit hårt mot de svagaste grupperna.
- Det är inte rimligt att personer med behov av hjälpmedel ska betala högre avgifter i vården. Det gäller arbetshjälpmedel i allmänhet.
- Skolan är ett problem. Tillgängligheten i skolan är viktig och det är svårt att få rätt tillgång till tekniken.
- Ofta måste man kunna juridik själv för att veta vad man har rätt till och kunna hävda sin rätt.
- Det har blivit försämrade möjligheter att få en tillgänglig bostad. Man naggar kraven på tillgängligheten i nybyggen.

- MFD föreslås analysera de sämsta resultaten i sina undersökningar, så att detta inte bara blir ett konstaterande. Till exempel arbetar bara 9 procent av myndigheter med att inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning. Varför är det så?
- Alla 12 områdena är viktiga, men ska man lyfta några så är ekonomin allra viktigast. Den har försämrats för en stor mängd personer från ett redan dåligt läge.
- Digitaliseringen är en viktig fråga. Tyvärr blir det ofta ett hinder istället för en hjälp.
- Det har blivit en försämring inom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, när det gäller vilka beslut de fattar. Omorganisationen har påverkat negativt. Upplevelsen är att många handläggare som hade kompetens har försvunnit.
- Ofta saknas baskunskaper på myndigheter, kommuner och regioner. Ett förslag är att MFD gör en samhällsekonomisk analys av vilka samhällskostnader neddragningar medför.
- Konsultbyrån Ernst & Young har gjort en studie av den samhällsekonomiska vinsten av bättre inkludering. Metoden var enkel och konkret men skulle kunna användas som illustration. Rapporten kan ha viss legitimitet eftersom den är gjort av revisorer. Det var ett spännande inslag som borde kunna användas av t ex arbetsmarknadsklustret. Rapporten finns att ta del av här: [inkluderingsrapport_final230323.pdf \(prinsparetsstiftelse.se\)](https://www.prinsparetsstiftelse.se/inkluderingsrapport_final230323.pdf)
- En viktig sak för MFD att ta med sig i kontakten med strategimyndigheterna är att samråden inte bara ska vara tillfällen för information, utan att mer utrymme ska läggas vid att lyssna in organisationerna.
- Det är bra när dialogen sker tidigt i processen, helst redan vid uppdragsbeskrivningen. Ibland fastnar uppdrag i att beskriva situationen utan att komma vidare och föreslå lösningar.
- Vid samråd är det viktigt att göra återkoppling på vad som talades om på mötet innan, så att det blir tydligt vad resultaten av samråden blev.

3. Våld mot personer med funktionsnedsättning

Maria Melin, MFD, redogör för resultaten och slutsatserna i rapporten om våld mot personer med funktionsnedsättning. På uppdrag av regeringen har MFD kartlagt hur våldsutsattheten ser ut bland personer med funktionsnedsättning. Rapporterna visar att personer med funktionsnedsättning är mer utsatta för våld jämfört med övrig befolkning. I

rapporterna lämnar MFD åtgärdsförslag till regeringen som utgår från den nationella strategin om att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. MFD menar att det behövs ett utökat och verkningsfullt våldsförebyggande arbete för personer med funktionsnedsättning på alla samhällsnivåer. Fler aktörer behöver ställa frågor om och upptäcka våld mot personer med funktionsnedsättning. Skydds- och stödinsatser till dem som utsätts för våld behöver vara tillgängliga för alla. Dessutom behövs mer kunskap och metoder för att arbeta med våld mot personer med funktionsnedsättning inom flera områden, bland annat hedersrelaterat våld och förtryck, könsstympling av flickor och kvinnor och prostitution och människohandel.

Funktionsnedsättning är ett brett begrepp. Även om olika undersökningar har olika definitioner, kan man dra slutsatsen att utsattheten ser olika ut i olika grupper. MFD har samarbetet med Allmänna Barnhuset och de har i sin undersökning sett att barn och unga med neuropsykiatrisk och intellektuell funktionsnedsättning är mer utsatta.

Presentationerna går att ta del av i sin helhet i bifogad powerpoint-presentation.

På grund av tidsbrist hanns inte diskussion utifrån nedan frågeställningar med, men synpunkter tas gärna emot skriftligt efter mötet (mailas till asa.nordstrom@mfd.se)

- Vilka aktuella frågor, projekt, samarbeten eller liknande planerar ni eller känner till inom området?
- Vilka tycker ni är de viktigaste områdena att arbeta vidare inom framöver?

4. Övriga frågor och avslut

Malin Ekman Aldén tackar för ett givande möte som på ett viktigt sätt bidrar till MFD:s verksamhet.

Nästa möte äger rum 28 september 2023.